

A close-up photograph of several green leaves, likely from a citrus tree, covered in numerous small, glistening water droplets. The leaves are set against a dark, almost black background, which makes the vibrant green and the bright highlights on the water droplets stand out. The lighting is soft, creating a gentle glow around the edges of the leaves and highlighting the texture of the leaf surfaces.

Sitran trendit 2013-2014

Pelastustoimen työpaja
Ernesto Hartikainen 2.6.2014

Suuntana tulevaisuus

Tehtävänäimme on edistää Suomen

- vakaata ja tasapainoista kehitystä
- talouden määrällistä ja laadullista kasvua
- kansainvälistä kilpailukykyä ja yhteistyötä

Riippumaton
yhteis-
kunnallinen
vaikuttaja

Laki Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta (717/1990)

Sitra on eduskunnan alainen rahasto. **Rahoitamme** toimintamme peruspääoman ja sijoitusten tuotoilla.

Riippumattomana toimijana **kokoamme** ja **koulutamme** asiantuntijoita monilta tasoilta etsimään kansainvälisestikin hyödynnettäviä ratkaisuja systeemiin haasteisiin.

Ennakoimme muutoksia ja niiden vaikutuksia suomalaisiin. **Kokeilemme** uusia toimintamalleja ja **vauhditamme** kestävään hyvinvointiin tähtäävää liiketoimintaa.

Vaikutamme yhteiskunnan rakenteisiin ja **edistämme** ihmisten hyvinvointia lisääviä muutoksia.

Sitran visio:

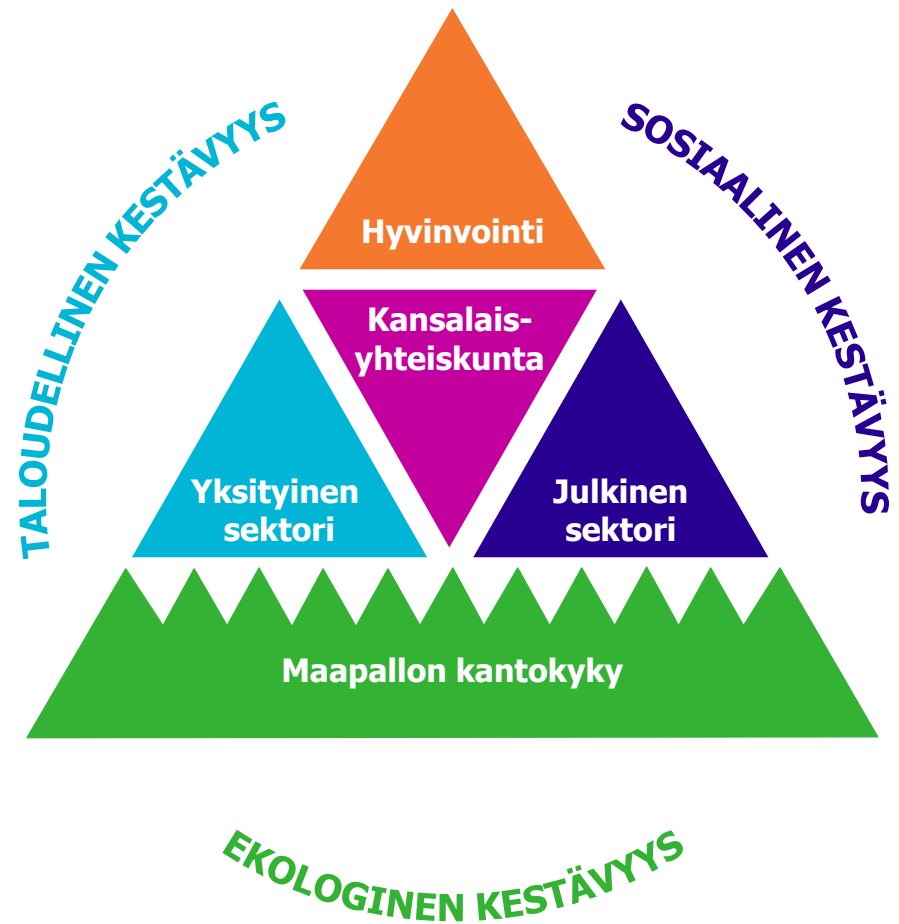
Suomi menestyy kestäväen hyvinvoinnin edelläkävijänä

Pohjoismainen malli:
erinomainen lähtökohta

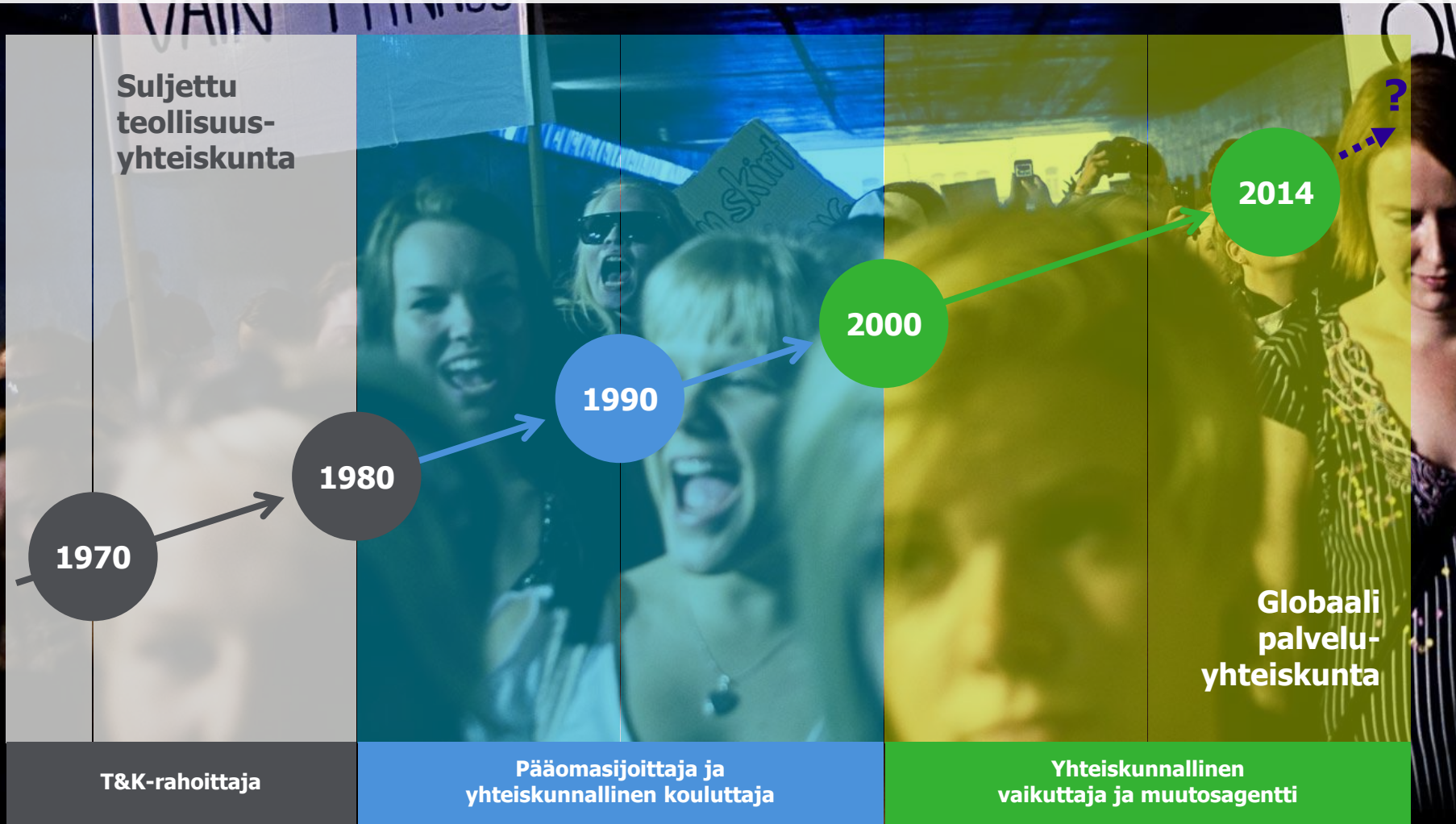
Pohjoismaisen mallin ensimmäinen suuri uudistustarve:
Maapallon kantokyvyn rajat

Pohjoismaisen mallin toinen suuri uudistustarve:
Hyvinvoinnin ja vastuun uudistuva ymmärrys

Muutoksen toteutumiseen tarvitaan **kansalaisyhteiskunnan, julkisen sektorin sekä liike-elämän yhteistyötä ja uusia toimintamalleja**

Sitra muutosagenttina

Globaali
kohtalon-
yhteys

Länsimaisen
työn
radikaali
murros

Talous-
järjestelmä
oirehtii

Suuri vallan
uusjako

Euroopan
uudistumis-
kyvyttömyys

Data
vaurauden
ja vallan
lähteenä

Megatrendit

Superseniorit

Älyteknologia
arjessa

Polarisaatio ja
eritahtisuus
energia-
murroksessa

Kamppailu
luonnon-
varoista
kiihtyy

Mega-
kaupungit

Jopa
4–6 astetta
kuumempi
ilmasto

Sosiaaliset ja
henkiset
tarpeet
korostuvat

**Gloaali
kohtalon-
yhteys**

- Äkilliset tapahtumat, shokit, jolla yllättäviä systeemisiiä ja laajoja vaikutuksia yleistyvät.
- Taustalla kompleksisuus, globaalit keskinäisriippuvuudet ja modernien yhteiskuntien haavoittuvuus. Olemme syvästi kytköksissä muun maailman kanssa.
- Modernit yhteiskunnat lyhytnäköisiä, yksilökeskeisiä ja erityyneitä, mutta tehokkaita. Samalla altistuvat shokeille ison kuvan puuttuessa.
- Millaisia ovat resilienssit tai antihauraat yhteiskunnat?

Suuri vallan uusjako

- Suuri vallan uusjako; lännestä itään, instituutioilta yksilöille, hierarkioilta vertaisille.
- Aasian huikea talouskasvu ja uuden roolin ottaminen maailmanpolitiikassa. Uudet taloudelliset ja poliittiset yhteenliittymät RCEP, TPSEP, Euraasian unioni muuttavat valtasuhteita merkittävästi.
- Samalla länsimaissa vallan hajautuminen verkostoihin. Ihmiset toimivat yhä enemmän ohi perinteisten instituutioiden.
- Perinteiset teollisen ajan hierarkiat esim. organisaatioiden tai valtioiden johdossa ovat haasteiden edessä.

**Länsimaisen
työn radikaali
murros**

- Länsimainen työ on murroksessa johtuen tuotannon siirtymisestä ja talouden digitalisoitumisesta.
- Karkea esimerkki Kodak ja Instagram, joista edellisellä oli hyvinä vuosina 140 000 työntekijää ja jälkimmäisellä 14 vuonna 2012.
- Myös kysymykset vauraudenjaosta ja länsimaisen keskiluokan kriisiytymisestä ovat tämän uuden talouden kysymysten ytimessä.
- Muutokset myös työn luonteessa länsimaissa, yhä useamman keksittävä itselleen työ.
- Aasiassa samaan aikaan tapahtuva keskiluokkaistuminen.

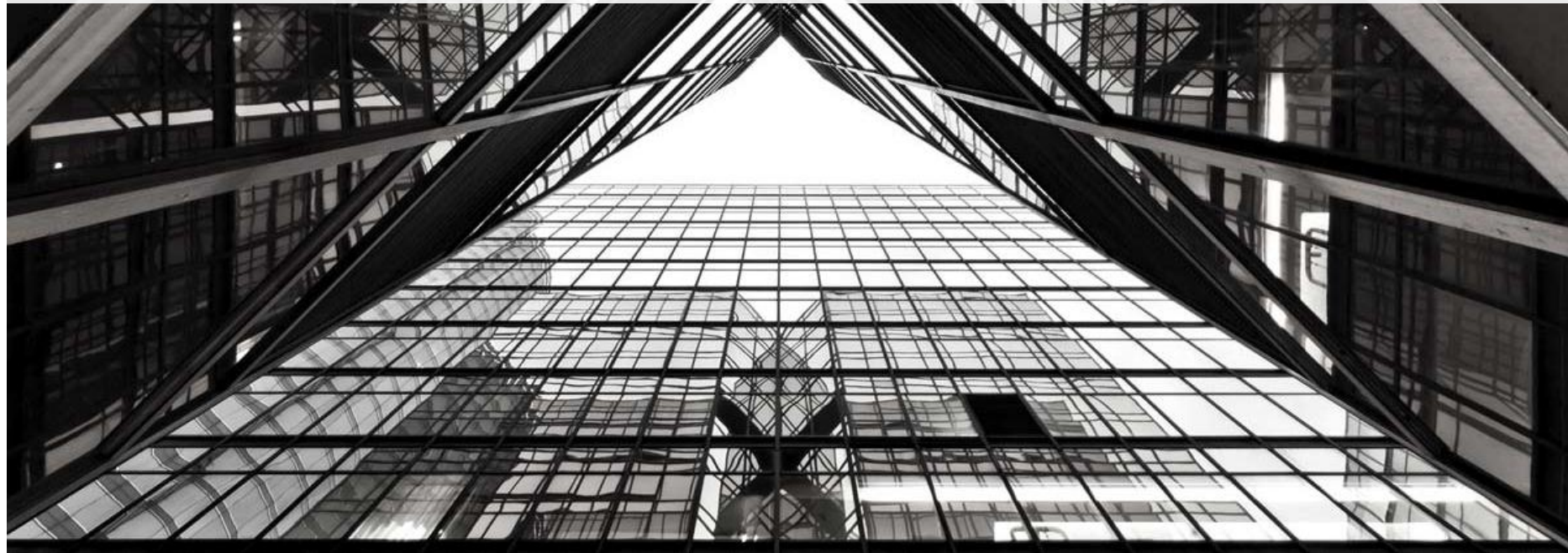
**Euroopan
uudistumis-
kyvyttömyys**

- Euroopan poliittinen ja taloudellinen järjestelmä pysyvässä kriisissä. Järjestelmä ei ole kyennyt uudistumaan.
- Kriisi kytkeytyy suoraan ihmisten kokemaan turvallisuudentunteeseen, joka rakentuu harhaanjohtavasti pysyvyydelle.
- Se on perustavanlaatuisesti yhteydessä myös päätöksenteon vanhentuneisiin mekanismeihin ja rakenteisiin. Kuinka demokratiaa uudistetaan?
- Kuinka Eurooppaan rakennetaan muutoskyvykkyyttä, resilienssiä ja pitkäikäisyyttä?

**Talous-
järjestelmä
oirehtii**

- Maailmantalouden kasvu yskii globaalisti, myös kehittyvillä markkinoilla (World Economic Outlook 2013).
- Samaan aikaan useiden länsimaiden julkinen velka kasvaa ja palvelujen rahoittaminen on haasteellista.
- Marginaalista nousee liikehdintää, joka pyrkii korjaamaan ja haastamaan järjestelmää.
- Tällaista liikehdintää edustavat esim. virtuaali- tai paikallisvaluutat, erilainen vaihdanta, jossa vaihdon yksikköinä omistus, jakaminen, aika tai ekologinen velka. Myös ajalla, kokemuksilla, tiedoilla ja taidoilla merkitys.

**Data
vaurauden
ja vallan
lähteenä**

- Tieto ja informaatio ovat vallan ja vaurauden lähde maille, organisaatioille ja yksilöille. Resurssi joka ei koskaan lopu!
- Yhä useammalla pääsy tietoon. Samalla kuitenkin yhä haastavampia kysymyksiä siitä, millaisia velvollisuuksia ja oikeuksia dataan liittyy. Nämä kysymykset eivät noudattele valtioiden rajoja ja lainsäädäntöjä.
- Olemmeko rakentamassa digitaalisen vapauden ja siitä syntyvien innovaatioiden kulta-aikaa vai isovelvi valvoo -yhteiskuntaa?
- Liiketoimintapotentiaali 40 miljardia vuodessa.

Älyteknologia arjessa

- Robotisaation kehitys arkisten toimien ja töiden avuksi.
- Paikallistamisteknologian mahdollistama hypersosiaalisuus ja uudenlaiset liikkumisen ratkaisut avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.
- Hyvinvoinnin ratkaisut. Esim. Terveystieteissä potilaat keräävät dataa älypuhelimien avulla ja osallistuvat aktiivisesti oman terveytensä hoitoon ja ratkaisujen etsimiseen.

**Sosiaaliset ja
henkiset
tarpeet
korostuvat**

- Joka viidennellä suomalaisella psyykkisen sairauden diagnoosi.
- Masennuksen ja työperäisen pahoinvoinnin yhteen laskettu summa on 25 miljardia menetettynä työpanoksena valtion budjetista.
- Uudenlaiset hyvinvoinnin tarpeet: kuuluminen, osallisuus, sosiaalinen pääoma, onnellisuus, mahdollisuudet, hyvä elämä.
- Tarvitaan uusi käsitys hyvinvoinnista ja keinoista joilla hyvinvoinnin ongelmia ratkotaan.

Kamppailu
luonnon-
varoista
kiihtyy

- Vuoteen 2050 mennessä maapallon väkiluku saavuttaa 9 miljardin rajan. 2030 tarvitsemme tuplasti sen määrän resursseja mitä planeetta voi tarjota.
- Niukkuus voi luoda uudenlaista resurssinationalismia ja konflikteja sekä vaikuttaa vahvasti ohjaavana voimana investointeihin ja hinnan heilahteluihin.
- Toisaalta niukkuuteen sopeutuminen ja siihen liittyvät innovaatiot voivat olla Suomelle mahdollisuus.
- Uudenlaiset kestävän kulutuksen ja luonnonvarojen käytön ja hallinnan tavat ovat kriittisiä tulevaisuuden kannalta.

**Jopa
4–6 astetta
kuumempi
ilmasto**

- 4–6 asteen lämpeneminen maapallolla on vääjäämätön nykyisillä toimilla hiilidioksidipäästöjen hillitsemiseksi.
- Tämä tarkoittaa muuttuneita elinolosuhteita ja yhteiskunnallisia kysymyksiä myös Suomelle.
- Olemmeko valmiita ottamaan esim. 100 000 ilmastopakolaista vuosittain? Miten suomalaisen kansanterveyteen vaikuttaa 6 kuukautta pitkä pimeä lumeton märkä jakso?
- Mikä on sopiva hinta ilmakehään päätyvälle hielle?

**Polarisaatio ja
eritahtisuus
energia-
murroksessa**

- Maailman energiankulutus kasvaa 56 % vuoteen 2040 mennessä.
- Uusiutuvien energioiden ja ydinvoiman kasvuvauhti on nopeaa, kuitenkin vain 2,5 % vuodessa. IEO ennustaa, että 2040 edelleen 80% energiasta tulee fossiilisista polttoaineista.
- Esimerkki eritahtisuudesta Saksa ja USA
- Maapallon kantokyvyn ylittävät hiilidioksidivarannot on jo pumpattu ylös. Mikä on sopiva hinta niiden päästämiseksi ilmakehään?
- Fossiiliset kytköksissä kansantalouksiin ja esim. eläkerahastoihin

Mega- kaupungit

- Maailman nopeiten kasvavat megakaupungit syntyvät Aasiaan ja Afrikkaan. Tällä hetkellä nämä ovat Karachi, Shenzen, Lagos, Peking, Bangkok, Dhaka, Guanzhou-Foshan, Shanghai, Jakarta.
- Nykyisellä megakaupunkien listalla länsimaista vain NYC (8.), Moskova (15.) ja Los Angeles (17.)
- Suuri kysymys on megakaupunkien fiksu kokonaisuus: hallinto, bisnes, rakennukset, energia, informaatioteknologia, liikkuminen, kaupunkisuunnittelu ja kansalaisten mukana olo.
- Olemmeko ymmärtäneet mitä merkitsee esimerkiksi Suomen kannalta megakaupungistumisen siirtyminen Aasiaan ja Afrikkaan?

Superseniorit

- Väestö ikääntyy nopeasti ja Suomi on tämän kehityksen etujoukoissa. Japani elää jo tätä tulevaisuutta.
- Superseniorit suurena kansanosana luovat uudenlaisia tarpeita, palveluja ja voivat olla merkittävä yhteiskunnallinen voima.
- Kronologisesta iästä toimintakykyyn liittyvään ikään ja sen tuomiin mahdollisuuksiin.
- Suuret kysymykset sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta.

Sitra kouluttaa ja verkottaa

Elinvoima-foorumit

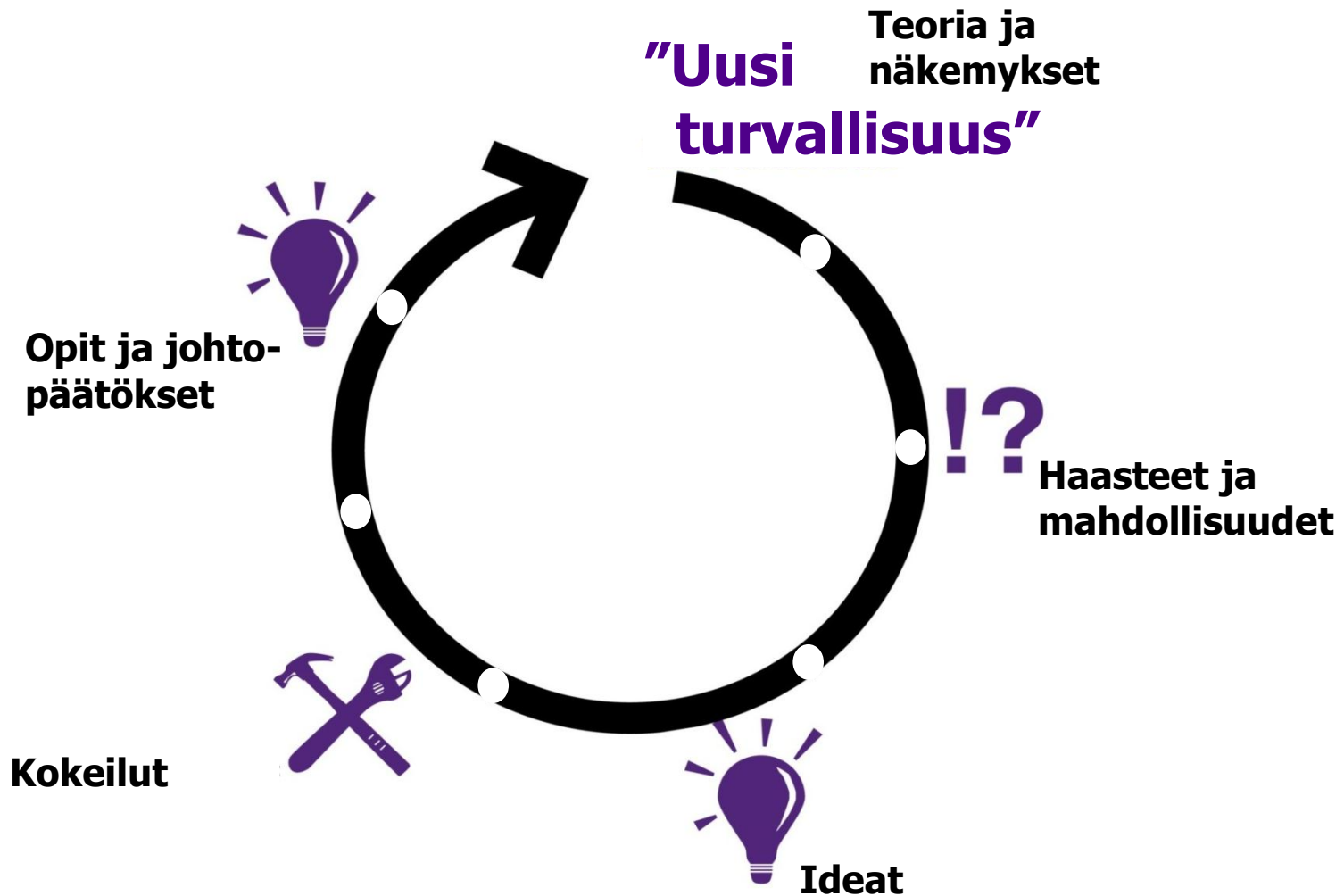
Foorumeissa poikkiyhteiskunnallinen joukko yhteiskunnan vaikuttajia etsii yhdessä uusia elinvoiman lähteitä Suomelle.

- **Uusi työ** (2011)
- **Uusi demokratia** (2011–12)
- **Kestävä talous** (2012–13)
- **Uusi turvallisuus** (2013–14)

Kestävän talouspolitiikan johtamiskoulutus

Kaksi kertaa vuodessa järjestettävillä kursseilla opitaan yhdessä kokien, miten talouspolitiikalla voidaan luoda kestävää hyvinvointia ja millaista johtamista tähän vaaditaan.

Foorumit: Ajattelua (yhteiskehittely) ja tekemistä (kokeilut)

Uusi turvallisuus -foorumien osallistajat (30)

Li Andersson, Vasemmistoliitto

Kari Helislahti, Evira

Hannu Hernesniemi, Huoltovarmuuskeskus

Mika Hyytiäinen, Maanpuolustuskorkeakoulu

Paula Ilén, Suomen Punainen Risti, Satakunnan piiri

Vappu Kaarenoja, Ylioppilaslehti

Sari Karjalainen, Espoon kaupunki

Elina Katajamäki, Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Sari Kuvaja, Nuorten Akatemia ry

Sami Lahdensuo, Presidentti Ahtisaaren toimisto

Katriina Lahtinen, Jyväskylän yliopisto

Mikaeli Langinvainio, Crisis Management Initiative CMI

Juha Leppänen, Demos Helsinki

Jarno Limnell, Stonesoft Oy

Kaisa Lipponen, Neste Oil

Antti Majava, Mustarinda-seura

Tarja Mankkinen, Sisäasiainministeriö

Abdirahim Hussein Mohammed, Moniheli ry

Mervi Murtonen, Teknologian tutkimuskeskus VTT

Ville Oksanen, EFFI – Electronic Frontier Finland

Hanna-Leena Ottelin, Sitra

Tom Packalén, Perussuomalaiset

Sari Palm, Kristillisdemokraatit

Anton Palmu, Palmukoti Oy

Timo Rajala, Poliisiammattikorkeakoulu

Timo Räikkönen, THL

Heikki Valkama, Image-lehti

Eila Valtanen, Kuhmon kaupunki

Sirpa Virta, Tampereen yliopisto

Wuorisalo Jyri, Human Security Finland

Uusi turvallisuus –foorumin aikana toteutetut kokeilut

- Palvelumuotoilua julkishallintoon
- Suomi kyberturvallisuuden kärkimaaksi
- Kyberturvallisuuden koulutuspaketti
- Kirjastomummot ja –vaarit
- Urbaani urheilutalo
- Irti pelon ilmapiiristä
- MaNu – Maailman Nuoret
- Henkilökohtainen tulevaisuussovellus
- Viimekäden viestintäverkko
- Tulevaisuuden ruoka
- Onnelliset taloyhtiöt

Rakennamme huomisen menestyvää Suomea

sitra.fi

 [Facebook.com/SitraFund](https://www.facebook.com/SitraFund)

 [@SitraFund](https://twitter.com/SitraFund)

SITRA